

Utbildningsinspektion i Edenryds och Gualövs skolor Förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolorna	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	3
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Gualövs skola den 26 september 2006 och Edenryds skola den 27 september 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Bromölla kommun, Gualövs skola och Edenryds skola, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolorna intervjuades elever, lärare, skolledning, medlemmar ur det lokala resursteamet samt föräldrar med barn i olika skolår. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga klasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Edenryds skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	40
Förskoleklass	8
Grundskola	91

Edenryds skola är belägen i Edenryd cirka 7 km söder om Bromölla. Skolan är en F–6 skola med integrerad skolbarnsomsorg. Cirka 100 elever går på skolan. Skolan arbetar både åldersblandat och åldershomogent. Skolan deltar i ett Comeniusprojekt tillsammans med skolor från Italien, Tyskland och Spanien. Skolbyggnaderna är från 1940 och 1983. Många elever åker skolskjuts.

Gualövs skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	35
Förskoleklass	8
Grundskola	68

Gualövs skola är belägen i Gualöv 5 km väster om Bromölla. Skolan är en F–6 skola med integrerad skolbarnsomsorg. Cirka 70 elever går på skolan. Många av skolans undervisning sker i blandade åldersgrupper. Skolbyggnaderna är från 1915 och 1945.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolorna och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Verksamheten vid de båda skolorna är av god kvalitet. De vuxna är engagerade och framhåller att de alltid sätter eleverna i centrum. Arbetet med normer och värden är bra på Edenryds skola. Arbetet med normer och värden är mer regelbundet på Edenryds skola än på Gualövs skola. De elever som är i behov av särskilt stöd får det stöd de har rätt till. Arbetet med att följa upp elevernas kunskapsutveckling genom portfolio och de individuella utvecklingsplaner som Edenryds skola använder, är mycket bra och kunskapsuppföljningen i svenska, matematik och engelska är god på de båda skolorna. Rektorn är väl förtrogen med verksamheten och har en uttalad ambition att utveckla denna. Kvalitetsredovisningen är kortfattad men innehåller det förordningen kräver.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte för samtliga elever som behöver särskilda stödåtgärder (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen skall utarbetas i samverkan med eleverna och deras vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta i arbetet (4 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser inom följande områden.

- Arbetet för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling på Gualövs skola bör förbättras.
- Gualövs skola bör utveckla kunskapsuppföljningen så att den omfattar samtliga ämnen och ytterligare förtydliga de mål som finns för utbildningen.
- Skolorna bör utveckla formerna för samverkan mellan förskoleklass, skola och skolbarnsomsorg.
- Skolorna bör utveckla formerna för elevernas inflytande över undervisningens innehåll.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Läroplanens text att skolan aktivt och medvetet skall påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling har tagits på allvar på båda skolorna. Stämningen på skolorna är god och förhållandet mellan vuxna och elever och mellan elever präglas av ömsesidig respekt. Skolornas klasser är förhållandevis små vilket medför att varje elev får uppmärksamhet. De flesta eleverna uppger att de känner sig trygga, att alla är kompisar och att lärarna hjälper till om det behövs. Några elever på Gualövs skola berättar dock att det finns elever som är utanför, att bråk förekommer och att de upplever att lärarna inte alltid tar tag i de problem som uppstår.

Inspektörerna bedömer att stämningen på de båda skolorna i huvudsak är god och att de flesta eleverna är trygga. Arbetet med att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling på Gualövs skola bör förbättras.

Måluppfyllelsen i svenska, engelska och matematik är god och de flesta eleverna på skolorna når målen. För de elever som inte når målen utarbetas åtgärdsprogram.

Sammanfattning

Stämningen på de båda skolorna är i huvudsak god och de flesta eleverna är trygga. Arbetet med att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling på Gualövs skola bör förbättras. Måluppfyllelsen i svenska, engelska och matematik är god.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

I läroplanen anges att lärarna skall se till att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. På båda skolorna får eleverna möjlighet till inflytande dels via klassråd och elevråd och dels genom att de kan påverka vad de kan utföra då de har gjort färdigt sina arbetsscheman. De får också vara med och bestämma vilka arbetsformer de vill använda sig av vid temaarbeten. Däremot har eleverna inte något inflytande över undervisningens innehåll. Vid samtal med eleverna på skolorna säger dessa att det är läraren som bestämmer vad de skall arbeta med. Lärarna däremot menar att eleverna vid vissa temaarbeten får vara med och bestämma vad de skall ta upp och hur de skall arbeta. Inspektörerna bedömer dock att skolorna ytterligare bör utveckla formerna för elevernas inflytande över undervisningens innehåll.

På skolorna finns också så kallade samrådsmöten där föräldrarna ges möjlighet till inflytande över verksamheten. Rektorn berättar att det är svårt att engagera föräldrarna på Gualövs skola.

Normer och värden

Arbetet med normer och värden på Edenryds skola är gott och samtliga arbetslag arbetar förebyggande. Lärarna betonar arbetet med familjegrupper, där elever från skolans samtliga åldersgrupper ingår. Dessa grupper träffas regelbundet för att arbeta med bland annat värderingsövningar. Lärarna menar att detta värdegrundsarbete medverkar till den goda stämningen på skolan. Även de föräldrar som inspektörerna intervjuade uppger att de är positiva till arbetet i familjegrupper.

Arbetet med att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling på Gualövs skola bör, som tidigare nämnts, förbättras. Eleverna berättar dock att de pratar om trivselregler och diskuterar normer och värden då det hänt något och lärarna berättar att de arbetar med social och emotionell träning (SET), men det regelbundna systematiska arbetet saknas. Inspektörerna utgår ifrån att skolan diskuterar värdet i ett mer kontinuerligt och systematiskt arbetssätt med normer och värden.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I det målinriktade arbetet ingår att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling. Den nya lagen anger att varje skola/verksamhet skall ha en likabehandlingsplan. Likabehandlingsplanen ersätter kravet på ett handlingsprogram mot kränkande behandling och den skall upprättas i varje skola och ses över varje år. Skolorna har upprättat likabehandlingsplaner men dessa innehåller inte åtgärder vid kränkningar mellan vuxen och elev. Skolornas likabehandlingsplaner bör också bearbetas så att de beskriver hur det förebyggande arbetet att förhindra kränkningar mellan vuxen och elev skall bedrivas.

Mål och uppföljning

På Edenryds skola har man under längre tid arbetat med både portfolio och individuella utvecklingsplaner. Pedagogerna har på ett mycket medvetet och engagerat sätt arbetat för att följa upp elevernas kunskapsutveckling och även involvera eleverna i detta. Eleverna anger att de diskuterar vilka mål de skall nå med lärarna, att de skriver upp målen i sina planeringsböcker och att de utvärderar målen. De berättar också att de arbetar med portfolio. Inspektörerna bedömer att Edenryds skola på ett föredömligt sätt arbetar med att konkretisera och förtydliga de mål som finns för utbildningen och att följa upp elevernas kunskapsutveckling.

På Gualövs skola arbetar man också med uppföljning, där främst elevens kunskapsutveckling i svenska, engelska och matematik dokumenteras. För övriga ämnen är uppföljningen bristfällig. Lärarna säger att de inte har något gemensamt system för att följa upp elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen utan menar att varje lärare utformar detta själv. Någon större dokumentation förekommer inte. Elevernas kännedom om de mål som gäller för utbildningen bör utvecklas. De yngre eleverna på Gualövs skola uppger att de inte vet vad mål är medan skolans äldre elever beskriver att de pratar om mål tillsammans med lärarna men då handlar det mest om kvantitativa mål. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla kunskapsuppföljningen så den omfattar samtliga ämnen och ytterligare förtydliga de mål som finns för utbildningen för eleverna.

Skolledning

Rektorn för skolorna är utbildad förskollärare, har genomgått den statliga rektorsutbildningen och har arbetat på skolorna i cirka fyra år. Vid samtal med lärarna på Edenryds skola berättar dessa att rektorn på ett bra sätt leder det pedagogiska arbetet på skolan. De beskriver henne som rak och tydlig med ett stort engagemang. Däremot framkommer vid samtal med lärare på Gualövs skola att det finns lärare på skolan som anser att rektorn inte kan vara helt förtrogen med verksamheten eftersom rektorn inte har utbildning som lärare. Inspektörerna bedömer att detta synsätt försvårar möjligheten till pedagogiska diskussioner och ett aktivt skolutvecklingsarbete. Inspektörerna bedömer också att rektorn är väl förtrogen med verksamheten på både Gualövs och Edenryds skolor och på ett bra sätt utövar sitt pedagogiska ledarskap.

Samverkan förskoleklass, skola och skolbarnsomsorg

För att fullgöra skolans uppdrag att skapa möjligheter för eleverna att utvecklas både kognitivt och socialt, i framförallt de tidigare åren, krävs en nära samverkan mellan förskoleklass, skola och skolbarnsomsorg där personal med olika kompetenser samverkar. Läroplanen anger att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem skall utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

På båda skolorna samverkar skolår 1 och förskoleklassen och på Edenryds skola samverkan även skolår 1, förskoleklass och skolbarnsomsorgen. Samverkan mellan skola och skolbarnsomsorg är dock inte så utvecklad i skolår 2 och 3. Vid intervju med förskollärare, lärare och fritidspedagog på Gualövs skola säger fritidspedagogen att hon arbetar som resurslärare och på Edenryds skola arbetar fritidspedagogen både som assistent och som resurslärare i bland annat idrott. Både förskollärarna och fritidspedagogerna efterlyser en större möjlighet till samplanering med lärarna. Rektorn påpekar att representanter för

fritidspedagogerna deltar i de konferenser som genomförs på skolorna. Inspektörerna bedömer att skolorna bör utveckla formerna för samverkan mellan förskoleklass, skola och skolbarnsomsorg.

Stöd

I författningarna föreskrivs att särskilt stöd skall ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. För de elever som är i behov av särskilt stöd skall åtgärdsprogram upprättas. Skolorna har satsat på små klasser för att ge möjligheter för alla elever att få stöd. Specialpedagogen som är medlem i det resursteam som finns för rektorsområdet genomför kartläggning av stödbehov, utreder och sammanträffar med skolledningen regelbundet för att diskutera åtgärder och resurser. Eleverna får stöd av specialpedagogen enskilt eller inom klassens ram, beroende av den enskilda elevens behov. Vid samtal med rektorn framkommer att åtgärdsprogram inte upprättas för alla de elever som är i behov av särskilt stöd. Inspektörerna bedömer dock att skolorna ger stöd till de elever som är i behov av särskilt stöd. Åtgärdsprogram måste upprättas för samtliga dessa elever.

Kvalitetsredovisning

Skolornas kvalitetsredovisning är kortfattad och innehåller mål, insatser för att nå målen, underlag för bedömning, analys samt åtgärder för utveckling. Kvalitetsredovisningen skall utarbetas i samverkan med eleverna och deras vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta i arbetet, något som inte har skett på skolorna. Inspektörerna bedömer att arbetet bör utvecklas i detta avseende.

Sammanfattning

Arbetet med normer och värden på de Edenryds skola är gott. Arbetet med familjegrupperna på Edenryds skola medverkar till den goda stämningen på skolan. Inspektörerna utgår ifrån att Gualövs skola diskuterar värdet i ett mer kontinuerligt och systematiskt arbetssätt med normer och värden. Edenryds skola arbetar på ett föredömligt sätt med att konkretisera och förtydliga de mål som finns för utbildningen och att följa upp elevernas kunskapsutveckling medan Gualövs skola bör utveckla kunskapsuppföljningen så den omfattar samtliga ämnen och ytterligare förtydliga de mål som finns för utbildningen. Rektorn är väl förtrogen med verksamheten på både Gualövs och Edenryds skolor och utövar på ett bra sätt sitt pedagogiska ledarskap. Skolorna ger stöd till de elever som är i behov av särskilt stöd men åtgärdsprogram upprättas inte för samtliga dessa elever. Skolorna bör ytterligare utveckla formerna för elevernas inflytande över undervisningens innehåll. Kvalitetsredovisningen skall utarbetas i samverkan med föräldrar och elever.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

Hem- och konsumentkunskap genomförs först i skolår 6 på skolorna, i enlighet med ett kommunalt beslut.

Personal

Det finns 9,1 lärare per 100 elever på skolorna. Det skall jämföras med riksgenomsnittet för samtliga huvudmän inom grundskolan som är 8,0 lärare per 100 elever (Skolverkets statistik för läsåret 2005/06). Lärarna har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Materiella resurser

Inspektörerna bedömer att lokalerna i de båda skolorna är ändamålsenliga även om vissa elever upplever att de är slitna. Även utemiljön är av god kvalitet med stora grönytor och olika lekredskap för de yngre eleverna.

Tillgången och kvaliteten på skolornas läromedel varierar men framstår i stort som godtagbara. Datorer finns i tillräcklig omfattning.

Skolbibliotek finns vid båda skolorna. Dessa är öppna under hela skoldagen och utnyttjas frekvent av både lärare och elever.

Lärarna har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Lokalerna är ändamålsenliga och det finns skolbibliotek på båda skolorna.

Datum	Ort
2007-04-27	Lund

Arne Huseby
Birgitta Henecke